

Eiženijas KOZLOVAS foto

KĀ JŪTIES, PIRMKLASNIEK?

Covid - 19 pandēmijas dēļ šogad ne tikai nav lielu valsts svētku svinību - arī skolu ikdienu mainījušas ārkārtas stāvokļa prasības. Kā šajā ipašajā vidē jūtas 1. klases "rīdzenieki" - par to Emīlijas Ābeles veidotajā materiālā (4. lpp.)

ŠAJĀ NUMURĀ

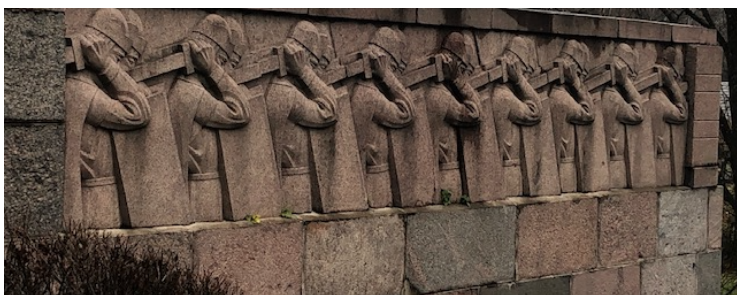
MANA VĒSTURE SOCIĀLAJOS MEDIJOS: KĀDUS FAKTUS PAR MANI TIE GLABĀS?

Diskusiju par pārdomātu sociālo mediju
lietojumu lasi 3. lpp.

"KURŠ KURU? IzŠĶIROsi TU!"

Valsts svētku laikā "Rīdzes" tiešā tuvumā bija vērojama mistiska parādība (attēlā) - kanālā pie operas skatam pavērās Lāčplēša ciņa ar Melno bruņinieku. Kas mums jāšķiro - jautājām māksliniekam Haraldam Gertam?
Lasi - 4. lpp.

NUMURA TĒMA: VĒSTURE: ATCERĒTIES VAI AIZMIRST?

Latvijai - 102. Šajā numurā
aicinām aizdomāties par vēsturi
un to, kā tā top.

Jā, arī šodien.

Par to, kas ir vēsture - intervija ar
skolotāju Valdu Gavari 2. lpp.

Principā, es neinteresējos par vēsturi, bet novembris ir tāds mēnesis, kad visa uzmanība tiek pievērsta Latvijai un tās vēsturei, tāpēc noteikti saskaros ar šo tēmu. Šajā numurā varēsiet izlasīt interviju ar Valdu Gavari, diskusiju starp pulciņa dalībniecēm par to, ko mēs atstājam aiz sevis sociālajos medijos un vēl likām aizdomāties par vēsturi arī caur fotogrāfijām

Ženija

**VAI ZINI, KUR
ATRODAS ŠĪ
NUMURA
BILDĒS
ATTĒLOTĀS
VIETAS?
KĀDI
VĒSTURISKI
NOTIKUMI
TAJĀS
RISINĀJUŠIES?**
Eiženijas
KOZLOVAS
fotostāsts

Foto no personiskā arhīva

VĒSTURE IR STĀSTS PAR BIJUŠO

EIŽENIJA KOZLOVA, LĪVA EGLE

Vēstures skolotāja Valda Gavare ir viena no skolēnu iemīļotākajām "Rīdzes" skolotājām. Viņas stāstījums aizrauj, un vēstures notikumi kļūst saprotami un tuvi. Latvijas valsts dzimšanas dienas priekšvakarā domājot par vēsturi, aicinājām viņu uz nelielu interviju.

- Pēc Jūsu domām – kas vēsture ir vairāk – stāsts par bijušo vai svarīgāko faktu apkopojums?
- Es atbildētu tā, ka vēsture ir stāsts par bijušo, kas ir apstiprināts ar svarīgāko faktu apkopojumu. Jo tas ir vēsturisks pierādījums par notikušo. Pārējais ir skaists stāsts ar laimīgām beigām.
- Kur Jūs atrodat faktus, ko pieminat stundās? Kā pārliecināties par to ticamību?
- Šobrīd mācību grāmatas ir bagātas ar daudziem vēsturiskiem faktiem, tāpēc atlasu tos, par kuriem esmu pārliecināta, un kurus esmu iepazinusi no arhīviem, muzejiem un aculiecinieku atmiņām. Jāņem vērā, ka atmiņu stāsti, arī fotogrāfijas ne vienmēr ir ticami avoti. Par tiem obligāti jāpārliecinās citādi.
- Vai nav tā, ka daži notikumi neiekļūst vēsturē un aizmirstas, bet citi, kas nemaz nelielas tik svarīgi, tiek paturēti atmiņā un pieminēti? Kādēļ tā notiek?
- Tie notikumi, kuri ietekmē cilvēka emocionālo atmiņu, viņa piedzīvoto, arī ir tie visnoturīgākie. Svarīgs ir arī periods, kurā cilvēks ir dzīvojis. Piemēram, Barikāžu laiks. Manas paaudzes un manu vecāku, vecvecāku piedzīvotais vienmēr būs emocionāli svarīgs notikums, taču nesen dzimušie to nemaz neizpratis tik dziļi. Viņiem, tas būs: "Ja, tā bija? Interesanti!"
- Ar ko sākas Jūsu lielā interese par vēsturi?
- Joka pēc. Pēc vidusskolas gribēju iestāties Jelgavas Lauksaimniecības institūtā Pārtikas tehnoloģijās, netiku. Strādājot bērnudārzā 1986.gadā satiku senu skolas draugu. Viņš mani pārliecināja, ka Latvijai vajadzīgi jauni pedagogi ar jaunu skatījumu uz vēstures notikumiem. Tā iestājos Daugavpils pedagogiskajā institūtā Filoloģijas fakultātē.
- Kāpēc ir svarīgi mācīties vēsturi?
- Tas ir kauns būt latvietim un nezināt savas valsts vēsturi, tās dažādos notikumos pasaules kontekstā. Tas dod iespēju izprast arī šodienas dažādus valstu konfliktus, jo tad var izprast, kāpēc šis valstis tā rīkojas.
- Kas ir divainākais fakts par vēsturi, kas vēl šobaltdien Jums ir aizķēries aiz auss?
- Gribētu teikt par PSRS ideoloģijas stiprumu šodien...
- Kā Jūs atzīmēsiet Latvijas gadadienu?
- Pārsvarā esmu laukos pie mammas, kur mums ir svētku vakariņas. Šogad palieku epidēmijas dēļ Rīgā. Tātad svētku vakariņas Rīgā, pārējās ģimenes lokā.
- Kas ir īstens latvietis?
- Es tā neesmu!
- Ko novēlētu latviešu tautai valsts svētkos?
- Izturību! Veselību! Dzīvesprieku un optimismu! Prasmi atšķirt patiesību no meliem, galvenokārt, analizējot visus notikumus, uzdodot jautājumu-Kāpēc? s."

**MŪSU PADOMI JAUNĀKAJĒM
SOCIĀLO MEDIJU
LIETOTĀJIEM:**

Padomā, ko tu liec iekšā!
Iztaisi privātu profilu, l
ai pasargātu nākotnes sevi!
Iedomāties sevi pēc desmit
gadiem!
Pasargā sevi no kauna!
Ļauj sev pārvaldīt savas atmiņas
pašam!
Neļauj ar tām darboties citiem!
Atceries, katas, kas šodien tev
liekas interesants, rīt var likties
muļķīgs!
Cieni citus! Domā par saviem
vārdiem! Ievēro ētikas likumus!

MANA VĒSTURE SOCIĀLAJOS MEDIJOS: KĀDUS FAKTUS PAR MANI TIE GLABĀS?

Liekot bildes, rakstot stāstus un veidojot video sociālajiem medijiem, mūsdienu bērni un jaunieši atstāj Internetā daudz ziņu par sevi. Tās veido katra individuālo vēsturi, kur daudzi var iepazīties ar faktiem, ar kuriem paši šīs vēstures autori un varoņi valrs neapņēmas. Microsoft Teams diskusijā 8. un 9. klases skolniece Elīnija Kozlova, Emīlija Ābele, Marta Voicīša, Līva Egle, Ance Breijere atbild uz jautājumu - VAI DOMĀJAM PAR TO, AR KĀDĀM ACĪM PĒC DESMIT VAI DIVDESMIT GADIEM SKATĪSIMIES UZ ŠĪM VĪSIEM PIEĒJAMĀJĀM LIECĪBĀM PAR TO, KO BĒRNĪBĀ ESAM SASTRĀDĀJUŠI?

Elīnija: - Domāju, bet tas mani neapstādina, jo es īpaši nekaunos par to, ko lietu iekšā.

Emīlija: - Es tagad reti ko lietu Instagramā, un neko nelielu TikTokā. Domāju, kas mani varētu aplaunot nākotnē. Esmu mēģinājis ievadīt savu vārdu google, un tur parādījās saturs no mana iepriekšējā Instagram profila.

Marta: - Man liekas, ka vispār vajadzētu iedzīt visu no pirmās, otrās, trešās klases, kad visiem galvā ir interesantas domas. Jo tas, ko tu liec, piemēram, trešajā klasē, nevarētu patikt tev pašai astotajā. Tā ir man. Tādēļ vajadzētu domāt par piesardzību, ne tikai par drosmi ielikt kaut ko Internetā. Emīlija: - Man Instagram bija tikai no kādas piektās klases, un tādēļ tur nav nekā tāda, kas mani aplaunotu.

Ance: - Es kādreiz vispār nedomāju par to, ka kāds par to kaut ko varētu domāt. Tagad jau ir savādāk.

Līva: Tās noteikti ir pēdas, ko varbūt redzēt nākotnē. Bet man arī ir tā, kā citām meitenēm. Es lietu un tikai vēlāk domāju.

SOCIĀLOS MEDIJUS VAR LIETOT ARĪ KĀ ARHĪVU, KUR SAGLABĀT INFORMĀCIJU PAR SVARĪGIEM NOTIKUMIEM...

Marta: - Varbūt blogus vai kaut ko tādu, bet tādas muļķības, kā vairums veido... nezina, vai to vajadzētu saglabāt. Protams, gribētos arī jautras atmiņas, bet, piemēram, ja es paskatos, ko esmu likusi trešajā klasē, es negribētu, lai kāds cits cilvēks to redz. Labi, ka tas tagad ir paslēpies Interneta vidē!

Elīnija: - Snapchat var izmantot kā atmiņu mākonī, kur noglabāt savas atmiņas un pēc tam kādreiz paskatīties.

Marta: - Arī Instagram var...

Elīnija: - Jā, ja tu arhivē visu leviēto saturu.

Marta: - Tas pati jau ir arī ar galeriju, tu vienkārši nefotogrāfē, un tev tas paliek galerijā.

Elīnija: - Bet tad tu maini telefonu, un tas var pazust, Instagram tavš profils nepazudīs mainot telefonu.

Marta: - Mūsu tehnoloģijas ir tā atstājušas, ka parādīties i-cloud utt. Bet jā, snapchat ir ļoti laba vieta, kur saglabāt savas atmiņas.

Elīnija: - Un arī lai nesaglabātu. Tur var arī aizsūtīt kaut ko tā, lai tas nesaglabātos.

KĀPĒC CĪVĒKI LIEK INTERNETĀ MUĻĶĪBAS?

Elīnija: - Varbūt, ka tajā brīdī tas šķita muļķīgi, bet vēlāk...

Līva: - Vispār jāpautā, kas skatās muļķība?

Elīnija: - Varbūt video, kur esi piederis.

Līva: - Nu, labi, jā.

VARBŪT CĪVĒKI LIEK KAUT KO TĀDU, JO DOMĀ, KA TĀ IEGŪS CITU UZMANĪBU?

Elīnija: - Jā, piemēram, TikTokā vislielāko uzmanību iegūst tieši muļķības.

KAS IZSAUC UZMANĪBU? UN KAS IR TĀS ĪPAŠĪBAS, KURAS ATŠĶIR SLAVENU, PIEMĒRAM, INSTAGRAM LIETOTĀJU SATURU?

Līva: - Man liekas, ir dažādi. Ir cilvēki, kas atšķiras. Viņi ir interesanti, dara interesantas lietas, es sekoju, lai skatītos, uz kādiem pasākumiem viņi iet. Bet citiem sekoju ieskata dēļ, jo viņi labi izskatās.

Marta: - Noskatījos filmu par influenceriem. Ir tā, kā Līva saka, viņi ir interesantāki, savādāki gribējas, dara īpatnējas lietas. Mēs sekojam draugiem, draugu draugiem un dažreiz iznāk arī slavenībām, ko iemīļojam...

KĀDUS DĪVAINUS FAKTUS NO SAVAS INTERNETA LIETOŠANAS VĒSTURES JŪS ATCĒRĀTIES?

Ance: - Kad gāju pirmajā klasē, es uzfilmēju video, kā no smiltīm taisu bļodiņu un ieliku Youtube. Pēc tam bija interesanti... Jo tur bija pamācība, kā taisīt smiltu bļodiņu. Man vajadzēja daudz ko noklausīties un lūgt tētiņ, lai ļaun to ārā.

Marta: Trešajā klasē man bija visi sociālie tīkli. Mamma par to nezina - jo viņa tas neinteresē. Bija tāds konkurss AMIGO JUNIOR, kurā vajadzēja leviēto video. Protams, es nekur tālāk netiku, jo vajadzēja vecāku atļauju un tās man nebija, tomēr šī ir svarīga pieredze, ko ieguvu, kad cilvēki klasē uz mani pēc tam dīvaini skatījās, pat smējās: "Marta liek video Youtube!" Man bija vienaļa, bet tas palika atmiņā.

Līva: - Es trešajā klasē vienkārši iedomājos filmēt Youtube video, un es to kādu laiku arī darīju, skatoties no citiem. Piemēram, "Pieci melnāgi tiņi", vai kaut ko tādu. Labi, ka diemžēn ātri sapratu un uztāstīju to par privātu kontu - vienīgā, kas to skatījās bija mani vecāki un klasesbiedri. Turpināja veidot tur vākus interesantas video. Kopumā man nav nekādu sliktu atmiņu par to, klasesbiedriem bija diemžēn vienaļa.

Elīnija: - Tev bija arī Instagram konts, kur rakstīji stāstus.

Līva: - Jā, es Instagram rakstīju stāstus, ko tagad ir interesanti palasīt, jo tie ir ļoti gramatiski nepareizi. Bet vēl - es sakrāju diemžēn lielu auditoriju Tumblr. Tā bija vieta, kur var likt dažādas bildes un tekstus - ne ar savu seju, drīzāk bildi no Google vai Pinterest, savā redakcijā. Es diemžēn bieži redzēju - pieliku kādu jautājumu vai tā. Man bija 9-10 gadi, un es sakrāju kādus 3000 sekotāju gada laikā. Nevienš nezina, kas es esmu, pamazām tas palika mazāk populārs un man apēlās, tad es arī beidzu. Bet, jā, bija forši. Tajā laikā man tas likās WOW.

VAI AR GADIEM TAVAS DOMAS PAR TO MAINĪJĀS?

Līva: - Tumblr profila saturs man nelielas sliktas. Jo es darbojos ļoti kvalitatīvi. Neesen to apskatīju, jo viss ir arhivā. Tur viss ir cienjams. Instagram atšāts arī ir palicis... bet arī tur jau nevienš nezina, kas to rakstījis.

Emīlija: - Es arī rakstīju stāstus kādu gadu. Man nebija tik daudz sekotāju, bet arī sakrājās ap tūkstoš. Kopumā uzrakstīju kādas 200 dājas. Nevienš nezina par to, kas esmu, bet man arī nav kauns par to, jo sevišķi pirmās dājas nemaz nav tik sliktas. Nelielu nekādus Youtube video, bet es iztēlojos, uzliku spoguļi, lai sevi varētu redzēt un iztēlojos, it kā es filmētu.

VAI TU DAROT, APZINĀTIES, KA ESAT PUBLISKI UN KA TAS PALIKS VĒSTURĒI?

Emīlija: - Es nedomāju, ka esmu slavens cilvēks. Jo tas bija kā hobijs. Es vienmēr tik un tā kaut ko rakstu. Bija prieks saņemt kādu komentāru. To bija maz. Bet saņemt bija prieks.

Marta: - Tu iegūsti vairāk uzmanības, ja ieļec kaut ko Internetā. Es apzinājos, ka tas ir publiski, bet gribēju, ka to redz mani tuvākie draugi. Nebiju atšādamājusies, ka var uztāstīt privātu profilu vai ar saites piekļuvi, es it kā liku to sev, bet man nebija nekas pretī, ka to redz arī citi. Tagad es varbūt darītu citādi.

Ance: Manā gadījumā nevienš to neredzēja, tādēļ es palieļļos saviem vecākiem... Nevienš to neredzēja.

Emīlija: Mans profils nekad nav bijis publisks. Es atļauju tur skatīties tikai cilvēkiem, ko pazīstu.

Līva: Man kādreiz bija privāts Instagram profils, tagad nē, jo man tur nav nekā tāda, ko slēpt. Un arī vēlāk man nelielas tas nekas sliktas. Izskatās, ka es esmu mazpils, bet tas nav nekas jauns.

VAI JŪSU IERAKSTI UN BILDES ATŠĶIRAS NO JŪSU VECĀKU BĒRNĪBAS IERAKSTIEM UN BILDĒM?

Marta: - Viņiem bija interesantāk, savādāk nekā mamma. Kaut kādas diskotējas... Bet arī es taisu video, lai varētu parādīt pasaulē maņu saviem pēcnācējiem. Jā, es salīdzinu savu mamma 8. klasē ar mūsu 8. klasi.

Elīnija: - Manuprāt, no vecākiem saglabāties mazāk materiāls, jo nebija tik attīstītas tehnoloģijas. Bet to ir interesanti apskatīt. Piemēram, neesen atrādām manas mammas veco atmiņu kladi. Arī bildes esmu redzējusi, un aiz katras bildes ir stāsts... Tomēr visa ir daudz mazāk.

Līva: - Tehnoloģijas bija mazāk attīstītas, bet tieši tādēļ dzīve bija daudz interesantāka, jo cilvēki iedomāja, ko darīt. Tagad mēs brīvajā laikā vienkārši kaut ko skatāmies... Man, piemēram, patika, ka tajā laikā rakstīja vēstules. Mēs mājās atrādām kasti ar mammas mīlas vēstulēm. Patik iedomāties, kāda viņa tad bija, kad kaut kādi puši viņai rakstīja šīs vēstules.

Emīlija: Manā mammā ir ļoti maz bižu no mana vecuma - ir daudz no bērnības un tad no laika, kad viņai bija ap 20. Bet man ir no mammas pirmās klases draugu grāmatiņa, kur viņa rakstīja draugiem.

AVĪZI SAGATAVOJA
"RĪDZES ZIŅU" KOMANDA
- ridzeszinas@gmail.com

VĒL CĪŅA NAV GALĀ

Teksts – Alise DUDARE

Pat ja eko tēma mūsu skolā sāk lēnām norimt, tas nenozīmē, ka šī visa lieta ir beigusies, un to, ka viss ir labi - gluži kā nekas nebūtu nekad noticis. Īstenībā ir tieši pretēji. Viss lēnām paliek sliktāk un sliktāk...

Diemžēl nav īpaši daudz cilvēku, kas dara kaut ko lietas labā. Bet tikai tādas salīdzinoši mazas problēmas dēļ mēs neapstāsimies. Mums vēl ir daudz ko mainīt. Mums vēl ir jācīnās priekš mūsu planētas, priekš mūsu dzīvēm, priekš...mūsu nākotnes.

Par laimi mūsu skola jau ir sākusies rīkoties lietas labā. Skolas koridoros ir iespēja šķirot savus atkritumus. Un pēdējā laikā arī mazākās klases ir sākušas radoši darboties! Šis arī pierāda to, ka neviens nav pārāk mazs, lai radītu atšķirību.

Ir arī dažādi interesanti un radoši veidi, kā arī tu savām mazajām māsām un mazajiem brāļiem vari parādīt, kā tas ir = "dzīvot harmonijā ar dabu", kā piemēram - Parādi, kā tu vari atkritumu šķirošanu uztaisīt par jautru spēli!

Un uzreiz, kā tu ienāc mūsu skolā, tas ir redzams, ka pat ja šī eko tēma sāk norimt, tā nekur nepazūd un arī nepazudis, kamēr šī visa lieta netiks atrisināta.

Pēdējā laikā, ir arī atvērušies vairāki "zero waste" veikali un kafējnīcas Rīgas centrā. Un arī vairākos veikalos var nodot plastmasas pudeles un saņemt kaut kāda veida atlaidi citiem pirkumiem. Lai mums visiem plaukst un uzzied "Rīdže" iedēstītā EKO DOMĀŠANA!

KĀ JŪTIES, PIRMKLASNIEK?

Teksts – Emīlija ĀBELE

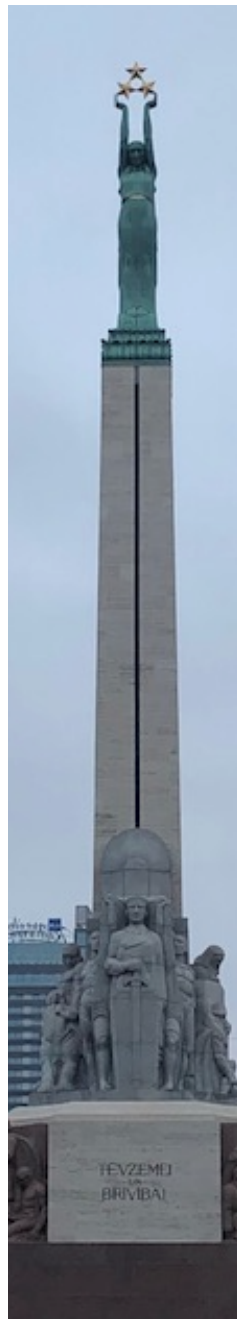
Pirmais mācību semestris jau pāri vidum, un lielākā daļa no mums sēž mājas pie datoriem. Bet ielūkosimies, ko par šo visu domā kāds, kuram šī ir pirmā skolas pieredze. Šī ir intervija ar 1. klases skolēnu Robertu Rozenbergu.

Šogad Roberts spēra pirmos soļus skolā ar prieku un sajūsmu. Viņa mīļākie mācību priekšmeti skolā esot sports un vizuālā māksla. Viņš stāsta: „Skolā jutos labi, jo man ir forši draugi, ļoti daudzi - man viņi ļoti patik. Mēs varam runāt, taisīt jokus...” Robertam nav divaini mācīties tukšā skolā, bet viņš atzīst, ka viņam labāk patika, kad skola bija pilna ar bērniem. Roberts turpina: „Man īsti nepatīk, ka notika tas Covids, jo tad mēs nevaram iet arī uz ballītēm, nekur vairs nevar iet.” Ir jūtamas patiesas skumjas Roberta balsī. Saprotams, ka visi vēlamies, lai laiki atgriežas atpakaļ, kā tie bija iepriekš, bet tas diemžēl vēl ilgi nemainīsies. Robertam skolas ikdiena nav ļoti izmainījusies. Vēl joprojām notiek mācības, starpbrīži, un ir jāpilda mājasdarbi. Visi skolēni arī vīrusa laikā spēj atrast prieku skolas dzīvē. Roberts saka, ka skolā nekas liels nav mainījies. Nav lieli noteikumi, ko jāievēro, tikai jāmazgā vairāk rokas pirms ēšanas. Intervijas beigās Roberts atbild uz pēdējo jautājumu:

“- Kā tev liekas, kā būtu iet skolā ja nebūtu sākusies šī slimība?”

Roberts, ilgi domādams, atbild: „Man liekas, ja nebūtu šīs slimības, skolā būtu tāpat kā tagad.”

Dzirdot šo, man paliek skumji. Es zinu, cik daudz skolas tradīcijas Roberts un viņa vienaudži ir palaiduši garām. Viņi nezina, kāda ir bijusi skola iepriekš. Jācer, ka nākotnē viņš un pārējie spēš piedzīvot īsto skolas dzīvi un prieku. Spēs iepirkties un pārdot preces Mikēldienas tirdziņā. Piedzīvot īsto 18. novembra koncertu ar visām klasēm kopā, spēlēt Ziemassvētku ludziņas... visu, ko tie jau ir vai arī ganaju drīz palaidis garām.

Eko domāšanai uzmanību pievērš arī peldošā skulptūra kanālā pie Brīvības pieminekļa, kas izgatavota no ... izmestā. Tēlnieks Haralds Gerts, kas veidojis šo darbu, stāsta, kā pēc aicinājuma, kaut ko iztaisīt no šķirotiem atkritumiem, radusies šī ideja:

“Lāčplēsis, kas grib būt labs, videi draudzīgs, darīt labus darbus un dzīvot mierā, bet ir arī savs Melnais bruņinieks, kurš grib pirkt bez jēgas vairāk nekā vajadzīgs, kurš sapirkto met ārā un, principā kultivējot patēriņa kultūru, tikai veicina to, ka paši aizvien vairāk iestīgstam pašu radītos mēslus.. Kurš katrā no mums uzvarēs - labais un saprātīgais jeb sīktais un pārmērīgais - jāizšķir katram individuāli”.

Teksts un foto no mākslinieka Facebook profila izmantots mākslinieka īpašu atļauju RZ.

